

Bruksela, 5 kwietnia 2022 r.
(OR. fr, en)

7769/22

JEUN 39
EDUC 114
SPORT 21
ENV 308
ONU 48

WYNIK PRAC

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Do:	Delegacje
Nr poprz. dok.:	7053/22
Dotyczy:	Konkluzje Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie – Zachęcanie młodych ludzi jako podmiotów kształtujących zmianę do zaangażowania na rzecz ochrony środowiska

Delegacje otrzymują w załączniku wyżej wymienione konkluzje Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie, w wersji zatwierdzonej przez Radę ds. Edukacji, Młodzieży, Kultury i Sportu w dniu 5 kwietnia 2022 r.

Konkluzje Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie – Zachęcanie młodych ludzi jako podmiotów kształtujących zmianę do zaangażowania na rzecz ochrony środowiska

RADA I PRZEDSTAWICIELE RZĄDÓW PAŃSTW CZŁONKOWSKICH ZEBRANI
W RADZIE,

PRZYPOMINAJĄC, ŻE:

1. europejski cel młodzieżowy nr 10 załączony do strategii UE na rzecz młodzieży, zatytułowany ☐ „Zrównoważona zielona Europa” określa się jako „Zbudowanie społeczeństwa, w którym wszystkie młode osoby aktywnie działają na rzecz środowiska, są wyedukowane w tej dziedzinie i zdolne dokonywać zmian w swoim codziennym życiu.”
2. W Agendzie ONZ¹ na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 uznaje się, że młodzi ludzie są „kluczowymi podmiotami na rzecz zmiany” w zrównoważonym rozwoju. Ponadto Światowy program działań ONZ na rzecz młodzieży² zachęca młodych ludzi, by byli aktywni w społeczeństwie.
3. Unia Europejska jest zaangażowana w realizację Agendy ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 i jej celów zrównoważonego rozwoju z myślą o tym, by budować świat jutra w bardziej ekologiczny, pokojowy i sprawiedliwy sposób³.

¹ Rezolucja nr 70/1 przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne ONZ dnia 25 września 2015 r. Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030.

² Światowy program działania ONZ na rzecz młodzieży, czerwiec 2010 r.:

<https://www.un.org/esa/socdev/unyin/documents/wpay2010.pdf>

³ Konkluzje Rady pt. „Budowanie zrównoważonej Europy do 2030 r.” (10 grudnia 2019 r.):

<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14835-2019-INIT/pl/pdf>

Konkluzje Rady pt. „Kompleksowe podejście do przyspieszenia wdrażania oenztetowskiej agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 – lepsze odbudowanie po kryzysie związanym z COVID-19” <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9850-2021-INIT/pl/pdf>

4. Unia Europejska i jej państwa członkowskie są w pełni zaangażowane w realizację porozumienia paryskiego przyjętego podczas paryskiej konferencji ONZ w sprawie zmiany klimatu (COP21) w grudniu 2015 r. Aby osiągnąć cele porozumienia paryskiego, Unia Europejska podkreśla znaczenie wszystkich sześciu elementów działań dotyczących upodmiotowienia klimatu, uznaje kluczową rolę młodych ludzi jako podmiotów kształtujących zmianę w działaniach na rzecz klimatu, oraz wzywa do dalszego zaangażowania młodzieży w politykę przeciwdziałania zmianie klimatu na szczeblu międzynarodowym, europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym oraz w uwalnianie potencjału działań dotyczących upodmiotowienia klimatu.
5. Ochrona środowiska jest jednym z kluczowych celów Unii Europejskiej, która zapewni w szczególności „wysoki poziom ochrony i popraw[ę] jakości środowiska”⁴ oraz osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 r.⁵.
6. Europejski Rok Młodzieży 2022⁶, który ma na celu zintensyfikowanie starań Unii Europejskiej, państw członkowskich oraz regionalnych i lokalnych organów na rzecz wspierania młodych ludzi i pracy z nimi w miarę wychodzenia z pandemii, ma również promować nowe możliwości stwarzane przez transformację ekologiczną i transformację cyfrową. Transformacje te powinny być inkluzywne i uwzględniać integrację osób młodych o mniejszych szansach.

⁴ Art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej.

⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1119 z dnia 30 czerwca 2021 r. w sprawie ustanowienia ram na potrzeby osiągnięcia neutralności klimatycznej i zmiany rozporządzeń (WE) nr 401/2009 i (UE) 2018/1999 („Europejskie prawo o klimacie”)

⁶ Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2316 z dnia 22 grudnia 2021 r. w sprawie Europejskiego Roku Młodzieży (2022) (Dz.U. L 462 z 28.12.2021, s. 1–9).

7. Europejski Zielony Ład⁷ to plan działania na rzecz stworzenia zrównoważonego społeczeństwa w Unii Europejskiej poprzez zapewnienie sprawiedliwej i inkluzywnej transformacji dla wszystkich. Podkreśla potrzebę skoncentrowania się na regionach najbardziej oddalonych, które są szczególnie narażone na zmianę klimatu i klęski żywiołowe.

ŚWIADOMI, ŻE:

8. Wśród młodych ludzi rośnie świadomość i pragnienie angażowania się w kwestie zrównoważonego rozwoju, w szczególności kwestie związane ze środowiskiem i klimatem⁸. Młodzi ludzie mocno zaangażowali się na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym, europejskim i międzynarodowym w szerzenie wiedzy na temat kwestii dotyczących środowiska, w tym zmiany klimatu, poprzez rzecznictwo, marsze klimatyczne, kampanie mobilizacyjne w internecie i na inne sposoby.
9. Wielu młodych ludzi opowiada się za zdecydowanymi działaniami na rzecz środowiska i środkami mającymi na celu przeciwdziałanie zmianie klimatu⁹ i utracie różnorodności biologicznej. Niektórzy z nich są zaangażowani w działania przyjazne dla środowiska, które mogą służyć za wzór dla reszty społeczeństwa. Młodzi delegaci z całego świata, w tym ze wszystkich państw członkowskich Unii Europejskiej, przedstawili podczas COP26 w Glasgow manifest Youth4Climate, w którym zaapelowali do światowych przywódców o podjęcie odpowiednich działań¹⁰.

⁷ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów, Europejski Zielony Ład. COM(2019) 640 final.

⁸ Komisja Europejska, Flash Eurobarometr 478 (2019), *How do we build a stronger, more united Europe? The views of young people: report* („Jak budujemy silniejszą i bardziej zjednoczoną Europę? Poglądy młodych ludzi: sprawozdanie”) <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/99cb705b-fa13-11e9-8c1f-01aa75ed71a1/language-en>

⁹ Sondaż ogólnoeuropejski, sprawozdanie główne dotyczące wielu krajów, #Climate of change, 2021 r.: https://eeb.org/wp-content/uploads/2021/04/IPSOS-Multi-Country-Report-complete.FINAL_.pdf

¹⁰ Manifest Youth4Climate zrodził się podczas wydarzenia „Youth4Climate: Driving Ambition” zorganizowanego przez rząd Włoch. Zawiera on pomysły i konkretne propozycje dotyczące niektórych najpilniejszych kwestii w programie działań na rzecz klimatu, w tym edukacji dotyczącej zrównoważonego rozwoju.

10. Poziom mobilizacji i zaangażowania poszczególnych osób różni się: wysoki poziom kapitału edukacyjnego¹¹, kulturowego i społecznego zazwyczaj odpowiada wysokiemu poziomowi zaangażowania.
11. Światowy kryzys zdrowotny związany z COVID-19 i tymczasowe spowolnienie światowej działalności gospodarczej, które miały istotne skutki gospodarcze i społeczne, w szczególności dla młodych ludzi, ujawniły bezpośredni wpływ niektórych rodzajów działalności człowieka na środowisko¹². Różne krajowe i europejskie pakiety i plany stymulacyjne służące przezwyciężeniu kryzysu stwarzają możliwość przeprowadzenia zrównoważonej i ekologicznej transformacji, w której wszyscy młodzi ludzie powinni mieć sposobność pełnego zaangażowania się jako podmioty kształtujące zmianę.

UWAŻAJĄ, ŻE:

12. Ważne jest zapewnienie, by wszyscy młodzi ludzie – niezależnie od czynników takich jak płeć, niepełnosprawność, poziom wykształcenia, status społeczny lub ekonomiczny, kraj pochodzenia lub miejsce zamieszkania – rozumieli wyzwania zrównoważonego rozwoju i byli świadomi skutków decyzji, działań i wyborów dotyczących stylu życia dla środowiska, różnorodności biologicznej i klimatu. Wszystkie pokolenia, w tym młodzi ludzie, powinny posiadać kompetencje niezbędne do podejmowania odpowiednich działań.
13. Aby móc się w pełni zaangażować, młodzi ludzie powinni mieć rzetelne, oparte na dowodach informacje i dane, tak by mogli dokonywać świadomych ocen wyzwań i rozwiązań dotyczących środowiska, różnorodności biologicznej i zmiany klimatu, a tym samym – rozwijać i wzmacniać umiejętności krytycznego myślenia. Należy dołożyć starań, aby przeciwdziałać dezinformacji na temat środowiska i zmiany klimatu.

¹¹ David E. Campbell, *What is the impact of education on civic and social engagement?* („Jaki jest wpływ wykształcenia na zaangażowanie obywatelskie i społeczne?”) *Measuring the effects of education on health and civic engagement. Proceedings of the Copenhagen symposium* („Pomiar wpływu edukacji na zdrowie i zaangażowanie obywatelskie. Materiały z sympozjum w Kopenhadze”), OECD 2006, <https://www.oecd.org/education/innovation-education/37425694.pdf>

¹² Międzyrządowy Zespół ds. Zmian Klimatu (IPCC), *Climate Change 2021: The Physical Science Basis* („Podstawy fizyczne zmiany klimatu”) https://www.ipcc.ch/report/ar6/wg1/downloads/report/IPCC_AR6_WGI_SPM_final.pdf

14. Ważne jest również promowanie dialogu, zarówno między młodymi ludźmi, jak i między pokoleniami, na temat kwestii etycznych dotyczących zrównoważonego rozwoju, ochrony środowiska i poszanowania żywych istot, otwierając przestrzeń do dyskusji, tak aby młodzi ludzie i ogół społeczeństwa mogli zastanowić się nad wartościami i kontrowersjami związanymi z tymi zagadnieniami.
15. Lokalne, regionalne, krajowe i europejskie polityki publiczne powinny odzwierciedlać wysiłki na rzecz mobilizacji młodych ludzi w kwestiach dotyczących środowiska i środki służące przeciwdziałaniu zmianie klimatu, zanieczyszczeniu i utracie różnorodności biologicznej. Powinny one nie tylko w jak największym stopniu odpowiadać oczekiwaniom młodych ludzi, ale także dawać im możliwość aktywnego i merytorycznego udziału w opracowywaniu i wdrażaniu tych polityk.
16. Angażowanie młodych ludzi w działania na rzecz środowiska wymaga szerzenia wiedzy i uczenia się, zarówno formalnego, pozaformalnego, jak i nieformalnego, już w bardzo młodym wieku, o zagadnieniach dotyczących środowiska.
17. Aby móc w pełni prezentować i opracowywać praktyczne rozwiązania kwestii dotyczących środowiska, młodzi ludzie, w tym ci o mniejszych szansach, powinni być wspierani w realizacji swoich projektów w zakresie wolontariatu lub przedsiębiorczości oraz powinni korzystać z praktycznego wsparcia i pomocy technicznej, a także z dotacji publicznych lub inwestycji prywatnych.

PODKREŚLAJĄ, ŻE:

18. Ważne jest zachęcanie wszystkich młodych ludzi do angażowania się w kształtowanie życia ich społeczności lokalnych, w tym, w miarę możliwości, instytucji edukacyjnych i szkoleniowych, organizacji młodzieżowych i organizacji zajmujących się pracą z młodzieżą, a także władz lokalnych i regionalnych, tak aby mogli oni być podmiotami i motorami zmiany, która poprawia ochronę środowiska i przyczynia się do przeciwdziałania zmianie klimatu i utracie różnorodności biologicznej.
19. Współpraca między decydentami, instytucjami edukacyjnymi i szkoleniowymi, organizacjami młodzieżowymi i organizacjami zajmującymi się pracą z młodzieżą oraz innymi zainteresowanymi stronami w dziedzinie środowiska ma kluczowe znaczenie dla wspierania zaangażowania młodych ludzi i umożliwienia im podejmowania działań. Należy wspierać wzajemne zaufanie i współpracę w procesach decyzyjnych dotyczących środowiska.
20. W procesach decyzyjnych dotyczących ochrony środowiska należy uwzględnić międzypokoleniową solidarność i sprawiedliwość, tak aby korzyści dla obecnych pokoleń nie stały w sprzeczności z prawami przyszłych pokoleń.

ODNOTOWUJĄ, ŻE:

21. Pomysły i opinie młodych ludzi, którymi podzielili się na konferencji UE na temat młodzieży w styczniu 2022 r., na początku 9. cyklu unijnego dialogu młodzieżowego, odnosiły się do następujących kwestii:

- a) *Określono pięć obszarów działań: W trakcie 9. cyklu unijnego dialogu młodzieżowego młodzi ludzie i decydenci będą musieli myśleć i pracować w duchu tych konkretnych dziedzin z myślą o opracowaniu konkretnych propozycji.*
- b) *Przede wszystkim, w obszarze informacji i edukacji, umiejętności zdobyte w ramach kształcenia pozaformalnego należy uznać za pełny proces uczenia się. Zarówno władze lokalne, jak i organizacje młodzieżowe, powinny poczuwać się do wspólnej pracy, tak aby dać młodym ludziom możliwość dowiedzenia się więcej o środowisku i szukania rozwiązań. Edukacja jest najcenniejszą inwestycją w demokrację.*
- c) *W obszarze działania i upodmiotowienia młodzi ludzie muszą mieć możliwość odgrywania aktywnej roli w podejmowaniu decyzji, które będą kształtować ich życie i życie przyszłych pokoleń. Młodzi ludzie muszą uczestniczyć w procesie decyzyjnym na wszystkich szczeblach. Są oni bardzo często pomijani i niedostatecznie reprezentowani, mimo że zgłaszają pomysły i obawy, które powinny być przedmiotem zainteresowania decydentów wyższego szczebla.*

- d) *Co do obszaru sprawowania rządów – młodzi ludzie poniżej 30 roku życia stanowią mniej niż 2,6 % członków parlamentów narodowych. Należy zadbać o to, by obecność młodzieży nie była wykorzystywana jako mechanizm instrumentalnego wykorzystywania młodzieży do celów PR. Istniejące struktury, takie jak unijny dialog młodzieżowy i Europejski Parlament Młodzieży, powinny otrzymać skuteczne narzędzia do działania jako struktury decyzyjne. Podczas 9. cyklu unijnego dialogu młodzieżowego należy w sposób zrównoważony i inkluzywny dążyć do zwiększenia uczestnictwa młodych ludzi w procesie decyzyjnym. Zasadnicze znaczenie ma również to, by młodzi ludzie otrzymywali wystarczająco dużo wsparcia, finansowania i informacji, aby angażować się w znaczący sposób. Należy zbadać procesy partycypacyjne na szczeblu krajowym w celu zapewnienia, by były one jak najbardziej zrównoważone i inkluzywne.*
- e) *Co do obszaru mobilności i solidarności – stwierdzono, że mobilność nie jest w równym stopniu dostępna ani możliwa dla wszystkich młodych ludzi. Badania pozwalają nam lepiej identyfikować tych młodych ludzi, którzy nie uczestniczą w programach mobilności. Konieczne jest przejście na bardziej odpowiednie praktyki, które pomogą społeczeństwu lepiej zrozumieć programy solidarnościowe i dotrzeć do wszystkich jego członków.*
- f) *I kwestia ostatnia, ale równie istotna – dostęp do infrastruktury może wydawać się mniej ważnym problemem, ale istnieje ścisły związek między infrastrukturą a jakością życia i edukacją młodych ludzi. To, czy młodzi ludzie pochodzą z obszarów wiejskich czy miejskich, ma wpływ na sposób podejmowania przez nich decyzji. Na obszarach wiejskich transport publiczny jest prawdziwym problemem. Problemy związane z transportem mogą prowadzić do izolacji młodych ludzi. A więc, z uwagi na wykluczenie niektórych grup młodych ludzi, niemożliwe jest urzeczywistnienie społeczeństwa inkluzywnego. Wszystkim należy zapewnić możliwość dokonywania zrównoważonych i przystępnych cenowo wyborów.*

ZWRACAJĄ SIĘ DO PAŃSTW CZŁONKOWSKICH, BY ZGODNIE Z ZASADĄ POMOCNICZOŚCI I NA ODPOWIEDNICH SZCZEBŁACH:

22. Wspierały pracę z młodzieżą, organizacje młodzieżowe i organizacje zajmujące się problematyką środowiska oraz innych odpowiednich ekspertów i zainteresowane strony jako dostarczycieli informacji dla młodych ludzi i umożliwiały im rozpowszechnianie rzetelnych, dokładnych i wysokiej jakości informacji i danych na temat zmiany klimatu, utraty różnorodności biologicznej, zanieczyszczenia i innych kwestii dotyczących środowiska; informacje te powinny być oparte na nauce, odpowiednie dla odbiorców w różnym wieku i z różnych środowisk oraz dostosowane do każdego środowiska geograficznego, w tym środowiska wyspiarskiego lub tropikalnego.
23. Zapewniały podmiotom uczestniczącym w kształceniu formalnym i szkoleniu formalnym oraz w uczeniu się pozaformalnym i nieformalnym, w tym osobom pracującym z młodzieżą, możliwości szkolenia i uczenia się zawodowego z wykorzystaniem interaktywnych, praktycznych i ukierunkowanych na rozwiązania metod i podejść do uczenia się, w celu lepszego informowania, edukowania i wspierania młodych ludzi w odniesieniu do kwestii dotyczących środowiska i kwestii społecznych oraz zmiany klimatu.
24. Poprzez kształcenie formalne i szkolenie formalne oraz uczenie się pozaformalne i nieformalne lepiej wyposażały młodych ludzi w kompetencje niezbędne do rozumienia kwestii dotyczących środowiska i podejmowania działań w tym zakresie.
25. Zachęcały dzieci i młodych ludzi, w razie potrzeby, do obcowania z przyrodą poprzez konkretne działania i przygotowywanie inicjatyw ekologicznych, i umożliwiały im to, przy wsparciu odpowiednich zainteresowanych stron w kwestiach dotyczących środowiska. Kontakt z przyrodą ma kluczowe znaczenie dla szerzenia wiedzy na temat kwestii związanych z klimatem i różnorodnością biologiczną.

26. Zachęcały do rozwoju partnerstw między sektorami edukacji, młodzieży, sportu¹³ i kultury oraz wszystkimi odpowiednimi sektorami w celu rozwoju przekrojowych, skoordynowanych i uzupełniających podejść do kwestii podnoszenia świadomości i podejść opartych na edukacji w odniesieniu do kwestii środowiskowych, utraty różnorodności biologicznej i kwestii zmiany klimatu.
27. Zachęcały i wspierały tworzenie inkluzywnych i skupionych na młodzieży działań w zakresie partnerskiego uczenia się oraz wymiany najlepszych praktyk w dziedzinie środowiska i zmiany klimatu, takich jak programy młodych ambasadorów oraz programy mentorskie lub działania w zakresie szkoleń i współpracy (TCA, Erasmus+) i działania służące tworzeniu sieci kontaktów (NET, Europejski Korpus Solidarności), w celu podnoszenia świadomości wśród wszystkich młodych ludzi, również tych o mniejszych szansach, oraz zachęcały ich do podejmowania działań na rzecz ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianie klimatu.
28. Propagowały odpowiednie kształcenie i szkolenie dla osób pracujących z młodzieżą, by zapewnić, że działania wspierające uczestnictwo młodzieży inicjowane i prowadzone wraz z młodzieżą są przyjazne dla środowiska i zrównoważone. Dalej rozwijały odpowiednie inicjatywy w zakresie pracy z młodzieżą skupione na zaangażowaniu młodych osób w kwestie środowiskowe, w szczególności w przeciwdziałanie zmianie klimatu i w ochronę różnorodności biologicznej.
29. Propagowały i wspierały uznawanie i wykorzystywanie przez organy publiczne, sektor prywatny i społeczeństwo obywatelskie zaangażowania młodych ludzi w ochronę środowiska oraz kompetencji przekrojowych, w szczególności umiejętności społecznych, które dzięki temu nabywają.

¹³ [Konkluzje Rady w sprawie sportu jako dźwigni zmiany zachowań na rzecz zrównoważonego rozwoju, 4 kwietnia 2022 r.]

30. Chroniły i tworzyły zrównoważone¹⁴, długoterminowe, bezpieczne, dostępne i sprzyjające włączeniu społecznemu przestrzenie do współpracy z lokalnymi, regionalnymi, krajowymi, europejskimi i międzynarodowymi podmiotami kształtującymi politykę, gdzie głosy młodych ludzi zostaną wysłuchane, niezależnie od ich wieku, obaw lub propozycji działań na rzecz ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianie klimatu, tak by nie tylko zasięgano ich opinii, ale by mogli również aktywnie uczestniczyć w podejmowaniu decyzji dotyczących tych kwestii.
31. Promowały młodych naukowców i ich pracę na rzecz zrównoważonego rozwoju w celu sprostania wyzwaniom środowiskowym, z jednej strony po to, by odgrywali oni rolę wzorców dla młodych ludzi, a z drugiej strony by zachęcać do bardziej bezpośredniego udostępniania młodym ludziom wyników badań z myślą o umożliwieniu im podejmowania działań.
32. Wspierały ustanowienie szkoleniowych materiałów referencyjnych dotyczących kwestii związanych z klimatem, środowiskiem i zrównoważonym rozwojem, dla wszystkich grup wiekowych oraz dla każdego poziomu lub rodzaju nauczania, kształcenia i szkolenia.

ZWRACAJĄ SIĘ DO PAŃSTW CZŁONKOWSKICH I KOMISJI EUROPEJSKIEJ, BY
W ODNOŚNYCH DZIEDZINACH SWOICH KOMPETENCJI I NA ODPOWIEDNICH
SZCZEBŁACH, KIERUJĄC SIĘ ZASADĄ POMOCNICZOŚCI:

33. Uwzględniały szczególne potrzeby i opinie wszystkich młodych ludzi, zwłaszcza tych o mniejszych szansach, w ramach lokalnych, regionalnych, krajowych i europejskich polityk i programów środowiskowych, w szczególności dotyczących zmiany klimatu i zachowania różnorodności biologicznej, poprzez promowanie ich udziału w tworzeniu i wdrażaniu tych polityk i programów.

¹⁴ Konkluzje Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie w sprawie ochrony i tworzenia dla młodych ludzi przestrzeni obywatelskich, które ułatwiają merytoryczne uczestnictwo młodzieży, Dz.U. C 501I z 13.12.2021, s. 19–23.

34. Wspierały podejmowane przez młodych ludzi i organizacje młodzieżowe inicjatywy – oraz wyciągały z nich wnioski – w celu tworzenia i prowadzenia działań i kampanii podnoszących świadomość, w tym cyfrowych, dotyczących klimatu, zanieczyszczenia, różnorodności biologicznej i innych kwestii środowiskowych;
35. Stymulowały, doceniały i – w stosownych przypadkach – wspierały finansowo działania i programy inicjowane i kierowane przez młodych ludzi w dziedzinie środowiska, zwłaszcza działania i programy w zakresie zwalczania zmiany klimatu i zachowania różnorodności biologicznej, tak aby mogli oni być inicjatorami zmian w społeczeństwie jako całości, a także w swoich placówkach edukacyjnych i szkoleniowych, instytucjach szkolnictwa wyższego, organizacjach młodzieżowych i organizacjach pracy z młodzieżą, społecznościach lokalnych i wśród rówieśników.
36. Promowały działania wolontariackie młodzieży podejmujące kwestie środowiskowe, w szczególności dotyczące zmiany klimatu i mające na celu zachowanie różnorodności biologicznej, oraz ułatwiał dostęp do tych działań, szczególnie poprzez zapewnienie, by oferty te były powszechnie dostępne oraz by informowano o nich na odpowiednich portalach na szczeblu krajowym i unijnym, takich jak Europejski Portal Młodzieżowy i inne odpowiednie kanały. Promowały doświadczenia wolontariackie łączące wolontariat lokalny lub krajowy z wolontariatem transnarodowym poprzez zachęcanie – w stosownych przypadkach – do synergii i komplementarności między krajowymi programami i działaniami, w tym krajowymi programami i działaniami w zakresie wolontariatu lub służby obywatelskiej, o ile takowe istnieją, a unijnymi programami w zakresie wolontariatu, aby pogłębić zaangażowanie młodych wolontariuszy, rozszerzyć ich kompetencje i wzmocnić poczucie przynależności do Unii Europejskiej.

37. W stosownych przypadkach inwestowały w zieloną gospodarkę i wspierały młodych ludzi w nabywaniu niezbędnych kompetencji i ułatwiały im dostęp do szkoleń przygotowujących ich do tworzenia przyszłych zielonych miejsc pracy.
38. W stosownych przypadkach wspierały młodych przedsiębiorców pragnących realizować projekty skupiające się na praktycznych rozwiązaniach problemów środowiskowych, w szczególności na przeciwdziałaniu zmianie klimatu i zachowaniu różnorodności biologicznej; zwracały szczególną uwagę na projekty realizowane przez osoby młode o mniejszych szansach, które napotykają dodatkowe trudności w rozpoczęciu działalności gospodarczej.
39. W stosownych przypadkach opracowały programy mentorskie prowadzone przez specjalistów i przedsiębiorców aktywnie zaangażowanych w poszukiwanie rozwiązań środowiskowych, zwłaszcza dotyczących zachowania różnorodności biologicznej i przeciwdziałania zmianie klimatu, w celu zapewnienia wsparcia i wskazówek dla młodych ludzi pragnących odgrywać aktywną rolę w tym sektorze.
40. Zwiększały świadomość młodych Europejczyków na temat polityk i inicjatyw środowiskowych ONZ oraz ich uczestnictwo w tych politykach i inicjatywach poprzez zacieśnianie współpracy z odpowiednimi organami ONZ, takimi jak Program Narodów Zjednoczonych ds. Ochrony Środowiska (UNEP), Ramowa konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (UNFCCC), Program Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju (UNDP) oraz Konwencja o różnorodności biologicznej (CBD).

ZWRACAJĄ SIĘ DO KOMISJI EUROPEJSKIEJ, BY:

41. Zapewniła, aby wszyscy młodzi ludzie mogli zrozumieć i przyjąć odpowiedzialność za Europejski Zielony Ład oraz wynikające z niego inicjatywy (takie jak nowy europejski Bauhaus¹⁵) i różne europejskie programy ochrony środowiska. Aktywnie promowała wśród wszystkich młodych ludzi wszystkie aspekty Europejskiego Paktu na rzecz Klimatu.
42. Zapewniła, by konsultacje społeczne w sprawie europejskich polityk ochrony środowiska były dostępne dla młodych ludzi oraz dla organizacji młodzieżowych i organizacji pracy z młodzieżą oraz aby poprzez te konsultacje Komisja Europejska przed sfinalizowaniem swoich wniosków ustawodawczych zapewniała zarówno obywatelom, jak i zainteresowanym stronom możliwość wyrażenia opinii. Z tego samego względu zachęcała młodych ludzi i organizacje młodzieżowe do merytorycznego uczestnictwa we wchodzących w zakres misji Unii Europejskiej inicjatywach na rzecz zaangażowania obywateli¹⁶.
43. Promowała i wspierała europejskie możliwości w zakresie mobilności i inicjatywy w sektorze ochrony środowiska w kontekście programów Erasmus+ i Europejski Korpus Solidarności, aby zapewnić wszystkim młodym ludziom, którzy tego chcą, możliwość aktywnego angażowania się w kwestie środowiskowe, w tym osobom młodym o mniejszych szansach, w szczególności osobom z regionów najbardziej oddalonych, regionów wyspiarskich oraz obszarów wiejskich i regionów oddalonych. Zapewniła priorytetowe traktowanie w ramach tych inicjatyw przyjaznych dla środowiska środków transportu w celu zmniejszenia śladu węglowego projektów dotyczących mobilności młodzieży, przy jednoczesnym zapewnieniu, by były one dostosowane do potrzeb regionów najbardziej oddalonych, które borykają się z ograniczeniami wynikającymi z ich oddalenia.

¹⁵ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów – Nowy Europejski Bauhaus, COM(2021) 573 final.

¹⁶ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie misji europejskich, COM(2021) 609 final.

44. Realizowała, we współpracy z organizacjami młodzieżowymi i młodymi ludźmi, działania w zakresie partnerskiego uczenia się pod kątem zaangażowania młodzieży w kwestie środowiskowe, zachowanie i przywrócenie różnorodności biologicznej oraz przeciwdziałanie zmianie klimatu i zanieczyszczeniu, w celu określenia najlepszych praktyk w państwach członkowskich oraz ułatwiania wymiany tych praktyk między państwami członkowskimi.

ZWRACA SIĘ DO WSZYSTKICH ZAINTERESOWANYCH STRON UCZESTNICZĄCYCH W EUROPEJSKICH INICJATYWACH NA RZECZ WSPÓŁPRACY W DZIEDZINIE SPRAW MŁODZIEŻY, ŚRODOWISKA I ZMIANY KLIMATU, BY:

45. Rozwijały działania wolontariackie dotyczące kwestii środowiskowych dla uczestników programu Europejski Korpus Solidarności i innych krajowych lub międzynarodowych programów na rzecz wolontariatu; podnosiły świadomość wszystkich wolontariuszy, niezależnie od dziedzin ich zaangażowania, na temat kwestii środowiskowych i wpływu ich misji na środowisko, tak podczas tych działań mogli zwracać szczególną uwagę na swój ślad węglowy.
46. Wzmacniały współpracę europejską poprzez dzielenie się narzędziami i najlepszymi praktykami w dziedzinie zaangażowania i udziału młodzieży w działaniach na rzecz środowiska, w szczególności w przeciwdziałaniu zmianie klimatu i zanieczyszczeniu oraz zachowaniu różnorodności biologicznej, na szczeblu europejskim, w tym poprzez pełne wykorzystanie możliwości oferowanych przez Erasmus+, Europejski Korpus Solidarności i inne odpowiednie instrumenty finansowe UE.
-

a) ŹRÓDŁA

Przyjmując niniejsze konkluzje, Rada i przedstawiciele rządów państw członkowskich obecni na posiedzeniu Rady zapoznali się z następującymi dokumentami:

- Parlament Europejski, 2021 „Sprawozdanie z pomysłami młodzieży na Konferencję w sprawie przyszłości Europy” https://european-youth-event.europarl.europa.eu/wp-content/uploads/2021/10/2021_EYE_Report-Booklet_A5_PL-interactive.pdf
- Organizacja Narodów Zjednoczonych, rezolucja 70/1 „Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030” https://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=E
- Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Europejski Zielony Ład”, COM(2019) 640 final.
- Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030”, COM(2020) 380 final.
- Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Europejski Pakt na rzecz Klimatu”, COM (2020) 788 final.
- Organizacja Narodów Zjednoczonych, 2015, Porozumienie paryskie: [PRZYJĘCIE POROZUMIENIA PARYSKIEGO – Porozumienie paryskie, tekst w języku angielskim \(unfccc.int\)](https://unfccc.int/paris_agreement/items/9444)
- Konkluzje Rady pt. „Budowanie zrównoważonej Europy do 2030 r. – Postępy i dalsze działania w tym zakresie” <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14835-2019-INIT/pl/pdf>

- Konkluzje Rady pt. „Kompleksowe podejście do przyspieszenia wdrażania oenztowskiej agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 – lepsze odbudowanie po kryzysie związanym z COVID-19 <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9850-2021-INIT/pl/pdf>
- Komisja Europejska „Orędzie o stanie Unii 2021” https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/soteu_2021_address_pl_0.pdf
- Rezolucja Rady Unii Europejskiej i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie w sprawie ram europejskiej współpracy na rzecz młodzieży: Strategia Unii Europejskiej na rzecz młodzieży na lata 2019–2027, Dz.U. C 456 z 18.12.2018, s. 1–22.
- Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie utworzenia europejskiego obszaru edukacji do 2025 r., COM(2020) 625 final.
- Rezolucja Rady w sprawie strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia na rzecz europejskiego obszaru edukacji i w szerszej perspektywie (2021–2030), Dz.U. C 66 z 26.2.2021.
- Konkluzje Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie w sprawie ochrony i tworzenia dla młodych ludzi przestrzeni obywatelskich, które ułatwiają merytoryczne uczestnictwo młodzieży, Dz.U. C 501 I z 13.12.2021, s. 19–23.
- Konkluzje Rady w sprawie realizacji strategii UE na rzecz młodzieży (2019–2021), Dz.U. C 504I z 14.12.2021, s. 10–11.
- Manifest *Youth4Climate* [Youth4Climate Manifesto \(unfccc.int\)](https://unfccc.int/youth4climate), listopad 2021 r.

b) DEFINICJE POJĘĆ UŻYTYCH W NINIEJSZYCH KONKLUZJACH

„Różnorodność biologiczna” oznacza zróżnicowanie organizmów żywych dowolnego pochodzenia, między innymi z ekosystemów lądowych, morskich i innych ekosystemów wodnych oraz zespołów ekologicznych, do których należą; to zróżnicowanie obejmuje różnorodność w obrębie gatunku, między gatunkami i między ekosystemami.

„Zmiana klimatu” oznacza zmiany w klimacie, które bezpośrednio lub pośrednio przypisuje się działalności człowieka zmieniającej skład światowej atmosfery i pogłębiającej naturalne zmiany we wzorcach klimatycznych obserwowane w porównywalnych okresach.

„Zaangażowanie” oznacza każde działanie w interesie ogólnym podejmowane na zasadzie dobrowolności lub w formie misji wolontariackiej. Zaangażowanie odnosi się do dobrowolnych i bezinteresownych działań obywatelskich w służbie innym.

„Środowisko” oznacza połączenie elementów naturalnych i społeczno-gospodarczych, które tworzą ramy warunków życia jednostki, populacji lub społeczności w różnych wymiarach przestrzennych. Jako taka, ochrona środowiska obejmuje podejmowanie środków w celu ograniczenia lub odwrócenia negatywnego oddziaływania działalności człowieka na środowisko.

„Mentoring” oznacza dobrowolną średnio- lub długoterminową relację interpersonalną między młodą osobą a mentorem określoną w granicach kontaktów zawodowych.

„Działania w zakresie partnerskiego uczenia się” oznaczają działania, które na poziomie UE pozwalają państwom członkowskim zmagającym się z podobnymi wyzwaniami w zakresie polityki prowadzić prace w ramach klastrów i dzielić się dobrymi praktykami, skupiać się na wyzwaniach specyficznych dla poszczególnych państw lub wspomóc konkretny krajowy program reform, z wykorzystaniem pomocy, w zależności od sytuacji, ze strony państw partnerskich, organizacji zainteresowanych stron i niezależnych ekspertów¹⁷.

¹⁷ Rezolucja Rady w sprawie struktury zarządzania strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia na rzecz europejskiego obszaru edukacji i w szerszej perspektywie (2021–2030) (2021/C 497/01), pkt 11.

„Zrównoważony rozwój” oznacza zaspokajanie potrzeb obecnych pokoleń w taki sposób, który nie będzie szkodził zdolności przyszłych pokoleń do zaspokajania swoich potrzeb. Propaguje on dynamiczną gospodarkę, pełne zatrudnienie, wysokie standardy edukacji, opiekę zdrowotną oraz spójność społeczną i regionalną, a także ochronę środowiska w bezpiecznym i pokojowym świecie szanującym różnorodność kulturową.

„Osoby młode o mniejszych szansach” oznaczają osoby młode, które z przyczyn ekonomicznych, społecznych, kulturowych, geograficznych lub zdrowotnych, ze względu na ich pochodzenie ze środowiska migracyjnego lub z powodów takich jak niepełnosprawności lub trudności w nauce lub z innych powodów, w tym z powodów mogących prowadzić do dyskryminacji wymienionych w art. 21 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, zmagają się z przeszkodami utrudniającymi im skuteczny dostęp do możliwości¹⁸.

¹⁸ Definicja w art. 2 ust. 4 rozporządzenia (UE) 2021/888.